

Geachte heer Kees Meijer!

Ik was zeer verbaasd toen ik onlangs uw brief van 31 augustus j.l. aan alle medewerkers onder ogen kreeg. Ik heb uw brief, hoewel die niet voor mij bedoeld was, meerdere keren goed gelezen. Ik weet dat u nog niet zo lang algemeen directeur van de ambtelijke organisatie bent. Ik ben er van overtuigd dat bij de gemeente Enschede veel ambtenaren werkzaam zijn die part noch deel hebben aan wat er op het sociale domein allemaal aan misstanden was/is. Ik wil ook best wel aannemen dat er bij het sociale domein ambtenaren werken die deugen.

Maar uw brief roept de vraag op of u echt niet wist wat er niet deugde vóór uw komst en nu ook nog, of dat u dat tegen beter weten blijft bemantelen. Er was/is veel mis dat ook betrokken ambtenaren weliswaar onder de politieke verantwoordelijkheid van de betreffende wethouder valt aan te rekenen. Dan gaat het niet om een menselijke fout, die inderdaad iedereen kan maken maar om systematische, structurele fouten, zelfs onmiskenbaar in strijd met de wet.

Wat is de oorzaak?

- De betreffende ambtenaren zijn onbekwaam als ze niet weten, dat ze de Wwb/Pw in strijd met de wet uitvoer(d)en of niet voorkwamen dat de wethouder dat deed.
- Ze weten het wel, maar werden/worden door hun wethouder genegeerd en hadden niet de moed daartegen in het geweer te komen.
- Ze weten het wel maar wilden hun wethouder niet afvallen uit een verkeerde loyaliteit.
- Niemand wil(de) de riskante rol van klokkenluider op zich nemen.
- Ze weten het wel en werkten/werken gewoon mee aan een met de wet strijdige uitvoering van de Wwb/Pw.

Het eerste kan ik me niet voorstellen. Het tweede, derde en vierde valt op zich niet uit te sluiten.

Maar...

De ambtenaar die in het openbaar zegt..."U denkt toch niet dat wij het wettelijk voorschot gaan betalen?"

De ambtenaar die in de krant zegt..."de Wmo kost de gemeente alleen maar geld en levert haar niets op".

Beide ambtenaren geven er blijk van, dat tenminste de ambtelijke top het onrechtmatige beleid

onderschrijft/schreef.

U schrijft in uw brief:

"Beelden ontstaan en krijgen een eigen waarheid waarmee datgene waar het om gaat, namelijk als gemeente uitgaan van de waarden gelijkwaardigheid, solidariteit, rechtmatigheid en rechtvaardigheid onder druk komt te staan. En dat is nu juist waarom je ambtenaar wordt en ook een eed of gelofte aflegt. Wij werken binnen de wettelijke en bestuurlijke kaders, dat doen we naar eer en geweten en met hart voor de stad". En iets verderop: "Veelal betreft het dan een individuele casus op basis waarvan verstrekkende conclusies worden getrokken en wij er min of meer van beschuldigd worden het belang van de inwoner niet voorop te stellen. Maar ik durf te stellen dat wij geen hardvochtig beleid voeren naar onze inwoners.

De gemeente werkte in de periode 2014-2018 ten aanzien de Wwb/Pw echt niet zoals u beschrijft, dat zij moet werken. Verre van dat zelfs.

De gemeente voerde een vierwekenzoekperiode in met opschortende werking voor bijstandaanvragers van 27 jaar en ouder zonder de in de Grondwet daarvoor vereiste wettelijke basis en dus in strijd met toen nog de Wwb. In de Memorie van Toelichting bij de zoekperiode voor aanvragers jonger dan 27 jaar staat dat "Zo'n zoekperiode voor 27 jaar en ouder er niet is en ook niet zal komen". Kan het nog duidelijker? Opschortende werking hield in dat een aanvraag pas na vier weken kon worden gedaan en dat de daaraan verbonden rechten pas dan ingingen. Gevolg tenminste 2.500 gedupeerden voor zover van toepassing met hun huishoudens.

De gemeente informeerde bijstandaanvragers uitvoerig over hun verplichtingen. Hoewel..... als je opgedragen wordt een grote hoeveelheid bewijsstukken aan te leveren - ook nog zonder enige toelichting daarbij - is de kans dat er ongewild iets misgaat groot met alle voor de aanvrager vervelende gevolgen zoals opschorting van de aanvraagprocedure, nog later het voorschot en de beschikking .

Maar de gemeente onthield hun elke informatie over hun rechten. Daar moesten ze op basis van het zelfredzaamheidsbeginsel zelf maar achter zien te komen. Dat was in strijd met het artikel in de Wab, dat de overheid burgers ruimhartig moet informeren over voor hen relevante aangelegenheden. Diezelfde 2.500 gedupeerden.

De uitvoering van de wetsbepalingen over de bevoorschotting van bijstandaanvragers was in strijd

daarmee. Te laat, te weinig, niet automatisch. In art. 52 Wwb lid 2 stond en in de Pw lid 1 staat, dat het recht op het wettelijk voorschot binnen vier weken en elke vier weken daarna bestaat zolang niet is vastgesteld dat er geen recht is op een bijstandsuitkering. De gemeente las dat artikel als volgt: er is recht op het wettelijk voorschot als is vastgesteld dat er recht is op de uitkering. Dat maakt nogal verschil. Ben je dan te dom om een zin met een dubbele ontkenning te begrijpen of lap je dat artikel gewoon aan je laars? Tenminste 4.500 gedupeerden van wie velen dubbel.

Het beginsel van de beslagvrije voet houdt in dat de gemeente met het terugvorderen van schuld van een burger rekening moet houden met een bedrag dat buiten de terugvordering gehouden moet worden. Doordat de gemeente - in strijd met de wet - verzuimde de beslagvrije voet vast te stellen heeft zij vaak jarenlang bijstanders (meer) op hun uitkering gekort zonder dat zij daar recht op had. In feite misbruik makend van onwetendheid bij de belanghebbenden. Aantal gedupeerden waarschijnlijk een aantal duizenden van wie een onbekend aantal dubbel of driedubbel.

Dat zijn de feiten. Niet uitputtend: ik laat bijvoorbeeld de bewindvoering en de uitvoering van de Wmo even buiten beschouwing.

Van wat u schrijft over "wettelijk kader, naar eer en geweten en de ambtseed" blijft in de praktijk dus niet veel over. De Nationale Ombudsman noemde de gemeente Enschede in 2015 "een onbetrouwbare overheid", een kwalificatie die hij naar zijn zeggen nog nooit gebruikt had.

De Rechtbank Overijssel en de Centrale Raad van Beroep stelden de gemeente in een aantal zaken in het ongelijk. Zowel vóór als na 2018.

De huidige staatssecretaris van SZW stelt zich in zijn beantwoording van recente Tweede Kamervragen enerzijds op het standpunt, dat wettelijk niet hij maar de Raad de uitvoering van de Pw moet controleren, maar toont zich anderzijds best kritisch over het bijstandsbeleid van de gemeente én de uitvoering door de Raad van zijn controlerende taak. Zowel vóór als na 2018.

Er kwam in 2018 met het aantreden van een nieuw College met een andere wethouder Werk & Inkomen geen eind aan de sociale misstanden. Andere onderdelen van het bijstandsbeleid kwamen met name naar voren. Daarbij komt nog het functioneren van de Klachtencommissaris.

Als eerste het maatregel- c.q. sanctiebeleid. Het werd duidelijk dat de gemeente een hardvochtig maatregelbeleid voert en bovendien bleek dat de gemeente al bijna een jaar een uitspraak van de

CRvB had laten liggen, die gemeenten opdroeg om de rechtmatigheid en hoogte van alle vanaf 2013 opgelegde sancties opnieuw te beoordelen en de ten onrechte opgelegde boetes c.q. boetebedragen te herbeoordelen en zo nodig terug te draaien. De wethouder had de Raad daarover ook - zoals in zoveel gevallen - niet geïnformeerd. Dat was de coalitie overigens - zoals in zo veel gevallen - een worst.

Voorts bleek, dat de gemeente mensen vraagt hun medische gegevens aan te leveren. Dat is in strijd met de Privacywet. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft zich daarover overigens nog niet uitgesproken en de impact van wat de staatssecretaris er over zegt is niet helemaal duidelijk. Ook dringt de gemeente anderszins diep in de privacy van bijstanders.

De gemeente traineert in een aantal gevallen bijstandsaanvragen maandenlang in strijd met de wettelijke bepalingen daaromtrent. Als stopzetting van een uitkering wordt gehanteerd als maatregel/sanctie informeert de gemeente de betrokkene niet over het recht een nieuwe aanvraag in te dienen.

De gemeente hevelt elk jaar budget, expliciet door SZW beschikbaar gesteld voor de bestrijding van de kinderarmoede over naar de algemene middelen.

U stelt in uw brief dat ik om de misstanden aan te tonen individuele casussen gebruik, die aanvechtbaar zijn, deze ten onrechte veralgemeniseer en er ook vérgaande beschuldigende conclusies aan verbindt.

Enig bewijs dat individuele casussen ten onrechte veralgemeniseerd worden noemt u niet. Dat kunt u ook niet, want die uitspraak is aantoonbaar onjuist. Ook voor uw uitspraak, dat de individuele casussen die Stichting 'Sociaal Hart Enschede' aanvoert aanvechtbaar zijn voert u geen enkel bewijs aan. Uw argument daarvoor is, dat de privacywetgeving u dat onmogelijk maakt. Dat is wel heel dubbel. Het ene moment geen enkel respect tonen voor privacy en zich er een volgend moment achter verschuilen. De werkelijkheid is dat bijvoorbeeld het programma BNN/VARA 'Opstandelingen' de drie casussen - die onder andere gingen (tegelijkertijd) over de schrijnende hardvochtigheid, de inbreuk op privacy en de maandenlange tegenwerking bij het aanvragen van een nieuwe uitkering - zeer zorgvuldig heeft gepresenteerd. De wijze waarop de drie gedupeerden hun verhaal deden was buitengewoon (geloof)waardig.

Dat u mijn "werk" namens onze Stichting 'Sociaal Hart Enschede' in een kwaad daglicht stelt in uw

brief aan de Enschedese ambtenaren, van wie verreweg de meesten onmogelijk de (on)juistheid en impact kunnen beoordelen, is de zoveelste stap in een traject dat de gemeente kennelijk heeft ingezet na de uitzending van BNN/VARA 'Opstandelingen'.

De wethouder mag daar dan op een grove manier - "pissen op Enschede" minachtend over gedaan hebben, hij heeft - zich wederom beroepend op privacyregels - niets kunnen weerleggen. Kennelijk is (de inhoud van) het programma keihard binnen gekomen.

Ik hoop dat mijn uitvoerige reactie u een beter beeld geeft van de werkelijkheid. Ik ben namelijk van mening dat uw medewerkers recht hebben op feiten, feiten die er niet om liegen. Feiten die in de afgelopen jaren geleid hebben tot het negatieve beeld van de gemeente Enschede.

Met vriendelijke groeten,

René Beunders,

Stichting 'Sociaal Hart Enschede'